

Referat af det femte ordinære årsmøde i Kulturarv Fyn, der blev afholdt fredag den 20. marts 2015 kl. 15.30 på Brandts, Odense.

Formand for Kulturarv Fyn, Erland Porsmose, bød velkommen.

1. Valg af dirigent

Birgitte Haugbøl blev valgt og dagsordenen godkendt.

2. Aflæggelse og godkendelse af beretning

Formand Erland Porsmose konstaterede, at siden sidste årsmøde på Det adelige Jomfrukloster den 13. marts 2014 har Kulturarv Fyns bestyrelse afholdt fem møder, fortrinsvis med fokus på 1) Kulturmiljøet, 2) Formidlings- og kursusinitiativer og 3) Fællesmagasin og -konserveringsværksted, jævnføre de tre nedsatte udvalgsberetning.

Atter i år har Kulturarv Fyn kunnet glæde sig over meget stor opmærksomhed på kulturmiljø-området. Trusler mod kulturarven i og ved vores vandløb, især vandmøller, er fortsat aktuelle, sagde formanden, men i årets løb præciserede kulturministeren, at de kulturhistoriske interesser ikke måtte tilsidesættes i forbindelse med gennemførelsen af vandhandlingsplaner. Det har haft en god effekt på en række af de vigtige lokaliteter. Ejendommeligt nok er det også mølleanlæg, nemlig nye gigantiske vindmøller, der andre steder truer kulturarvsværdier i landskabet. Såvel Kulturarv Fyns kulturmiljøråd samt enkeltmedlemmer har arbejdet med en række vigtige sager i årets løb.

Forfaldsproblematikken har ligeledes fået øget opmærksomhed, slog formanden fast, der også konstaterede, at kommunernes nedrivningspuljer så småt også bliver taget i anvendelse til restaurering og istandsættelse.

Fonden Realdania har i høj grad fokus på "Udkantsdanmark" og på at forvandle kulturarvs-forfald til kulturarvs-ressourcer. I årets løb har vi f.eks. oplevet at, Hverringe Gods med hjælp fra fonden indrettede et veritabelt restaureringscenter i og omkring herregården Broløkke, ligesom der f.eks. blev indrettet et nyt kulturhus i Lundsgårds ladegård.

Fra statslig side fortsatte fredningsgennemgangen – og desværre affredninger – også på Fyn. Kulturarv Fyn ønskede i de kommende år at sætte fokus på hele fredningsinstrumentet i anledning af 100-året for den første bygningsfredningslov (1918). Centralt stod fortsat hele tilsynsproblematikken – såvel omkring de fredede bygninger som fortidsminderne. Der var helt

klart ikke fundet en tilfredsstillende løsning herpå. Tværtom så forholdene ud til at blive forringede.

På formidlingsområdet havde en af Kulturarv Fyns hovedopgaver siden fødslen været samarbejdet med Kulturregionen. Her var den nye kulturaftale med Staten desværre forsinket, men Kulturarv Fyn havde i det forløbne år deltaget i forberedelsen til den kommende aftale, og forventede at blive inddraget i udmøntningen af den nye regionale kulturplan.

Desværre blev det heller ikke i år, at formanden meddelte, at det endelig var lykkedes Kulturarv Fyn at realisere det længe næret ønske om et nyt fælles fynsk bevaringscenter. For et år siden tegnede det ellers lyst, men fondsstøtten udeblev - i hvert fald i første omgang - og siden betød opsplittning af Øhavsmuseet, at Langelands Kommune - så vidt vides - ikke længere var indstillet på at flytte konserveringsværkstedet fra Rudkøbing til et fælles magasin i Ryslinge. Fynsk enighed var ikke altid en enkel sag. Men Kulturarv Fyn har ikke opgivet endnu.

Kulturmiljørådet: Ellen Warring fortalte, at rådet i år har bestået af Ruth Jensen (Fåborg Lokalarkiv - valgt af SLA Fyn), Toni Reese Næsberg (Danmarks Naturfredningsforening), Torben Lindegård (Landsforeningen By og Land), Linda Petersen (Østfyns Museer), Per Thomsen (Arkæologi Sydfyn), Eva Frellesvig (Øhavsmuseet), Kristian Isager (Akademirådet) og Ellen Warring (Odense Bys Museer).

Kulturmiljørådet har i det forløbne år kun holdt tre møder mod sædvanligt fem. Dette skyldtes et stigende arbejdspress hos medlemmerne, og at de sager rådet har involveret sig i, har været meget store og arbejdskrævende. Rådet plejede at begynde møderne med en medlemsrunde, hvor de enkelte medlemmer fortalt nyt fra deres virkefelt.

Boligministeriets fornyelsespuljer gav fortsat museerne og rådet mange sager at se på. Der var stadig kommuner, der ikke var dækket af Save-registrering. Her var alt fredløst selv meget bevaringsværdige bygninger. Kun få kommuner brugte pengene fra boligministeriets puljer til at bevare bygningerne, men der var dog gode eksempler.

Helt skævt gik det, når en kommune først besluttede, at noget skulle nedrives. Faaborg-Midtfyn mistede f.eks. to markante bygninger, nemlig Kirkevej 4 i Espe (et fint lillebindingsværkshus ved kirken) og en bygning i Nr. Broby, der gemte Kirstine Munks hospital fra 1634. Det var for sent at hindre nedrivningen, da Odense Bys Museer rykkede ud og foretog de bygningsmæssige undersøgelser for egen regning - Kulturstyrelsen gav åbenbart ikke tilskud til den slags nødarbejder. Det var tankevækkende!

Selv uden nedrivningspuljer kan det gå helt galt, fortalte Ellen Warring og henviste til nedrivningen af Ørbæk Mejeri, en sag Østfyns Museer gjorde alt for at forhindre. Kulturarv Fyn støttede op om en indsigelse.

Danmarks Naturfredningsforening har i årevis kæmpet for, at der skulle ske noget med hensyn til sagsbehandlingen af de beskyttede sten-jorddiger. Det medførte i 2014 en ministersag. Og Kulturstyrelsen tog fat på de mere end 700 ubehandlede sager, nogle måtte dog falde pga. forældelse. Resten blev de 10 tilsynsmuseer sendt i marken for at besigtige - på Fyn ca. 80 diger.

Formidlingen og plejen af de fredede fortidsminder lader stadig meget tilbage at ønske i de fleste kommuner. Kulturarv Fyns miljøråd opfordrede de arkæologiske museer og kommunerne til at tage fat. Det var bekymrende, at se så mange væltede og ulæselige skilte og ufremkommelige stier.

Præsentation af de udpegede kulturmiljøer manglede helt i de GIS-lag, som kommunernes sagsbehandlere brugte, men da kommunerne brugte forskellige systemer, var det en vanskelig opgave at komme igennem med. Miljørådet arbejdede dog for at få det på Geo Fyn, men det var stadig de 10 kommuner, der skulle melde ind.

På landsplan var det lykkedes miljørådene at få sat fokus på spærringssager. Efter at man fik foretræde for Folketingets miljøudvalg i 2013 var der sat gang i en debat, og den 18. juni 2014 blev der holdt en høring i Folketinget vedrørende fjernelse af spærringer. Det resulterede i et brev fra miljøministeren til landets kommuner, hvor det blev understreget, at der skulle passes på kulturarven, og at vandløbslovens § 37 stadig var gældende.

Kulturmiljørådet har sammen med mølleforeningen lagt et stort arbejde i at lave fortegnelse over alle de truede anlæg, og enkelte af sagerne var af regional/national betydning - det gælder Lille Mølle, som miljørådet stadig arbejdede med, men også Solevad Mølle, Grubbe Mølle og Fyllested Mølle. Mølleejerne var begyndt at sige fra, og det var måske det bedste, der kunne ske, da kommunerne næppe kunne samle flertal for at ekspropriere.

Kulturmiljørådet arbejdede på et seminar om bygningskulturen på landet, men overvejede også at inddrage de små købstæder, der efter funktionstømning stod tilbage med sygehuse, rådhus og ikke mindst manglede de ildsjæle, der engagerede sig i bevaringen af bygningskulturarven. På landet stod det helt grelt til ikke mindst pga. vanskelige lånemuligheder for tilflyttere.

Formidlingsrådet: Formand for formidlingsudvalget Mette Ladegaard Thøgersen fortalte, at Kulturarv Fyn var repræsenteret på Kulturregion Fyns udviklingscamp i Svendborg den 3. og 4. juni 2014. Campen havde til formål at generere idéer til den nye kulturaftale. Esben Hedegaard stillede på campen forslag om et projekt med temaet "Forfaldets forvandling". Idéen var, at sætte fokus på ruiner, gamle fabriksbygninger mv. – én bygning for hver af de 10 fynske kommuner – som skal danne ramme for et kulturarrangement. Arrangementerne skal kunne inkludere ABM-institutioner – og en masse andre. Det oprindelige budget lød på 2 mio. kr. fordelt på to år. Kulturregion Fyns styregrupper har indstillet til, at der arbejdes videre med temaet "Forfaldets forvandling" (dog under ny overskrift) – lige som det fra Kulturregionen er meldt ud, at man meget gerne vil samarbejde med og måske endda "udlicitere" opgaven til Kulturarv Fyn, såfremt projektet realiseres. Pt. afventer det videre forløb indgåelse af en ny fireårig kulturaftale mellem Kulturministeriet og Kulturregion Fyn.

Den 18. juni 2014 afholdtes det første egentlige formidlingsseminar i Kulturarv Fyn-regi. Seminaret fandt sted på Nyborg Slot, og hele eftermiddagen var spækket med indlæg, der alle kredsede om emnet "Levende Kulturarv". Formålet med seminaret var at give smagsprøver på, hvordan forskellige typer af kulturinstitutioner arbejder med at gøre kulturarven levende og vedkommende for den brede målgruppe. Som oplægsholdere var inviteret repræsentanter fra vidt forskellige institutioner fordelt over hele ABM-området suppleret af eksterne oplægsholdere. Godt 40 deltog i seminaret fordelt på ABM-institutioner og kommuner. Det blev en rigtig fin dag, som blev afsluttet med middelalder-tag-selv-bord fra Kongens Fadebur.

Succesen fra sidste år blev gentaget med et nyt seminar på Brandts. Temaet var i år kulturinstitutionernes brug af digitale medier, og i løbet af dagen blev deltagerne klogere på, hvordan andre arbejdede med de sociale medier, digitale magasiner og online indsamlinger. Som noget nyt blev seminaret lagt umiddelbart før Kulturarv Fyns generalforsamling. Programmet var

bredt sammensat, så det appellerede bredt til Kulturarv Fyns medlemsskare. I alt 45 deltog i seminaret.

Bevaringsrådet: Esben Hedegaard indledte med at sige, at efter Øhavsmuseets opløsning var der opstået en del tvivl om Bevaringscenter Fyns fremtid. Alt tyder i hvert fald på, at drømmen om en fælleskonservering og -magasin i Ryslinge endegyldig var lagt i graven. Der arbejdes på andre løsninger.

3. Aflæggelse og godkendelse af årsregnskab for 2014

I kasserer Birgitte Haugbøls fravær gennemgik formanden kort regnskabet for 2014 – se vedhæftede.

4. Godkendelse af budget og fastsættelse af kontingent for 2015

Sekretæren gennemgik budgettet for 2015. Kontingentet forblev uændret. De store medlemmer med min. 1 fuldtidsansat og et budget på over 1 mill. kr. betaler 2.000 kr. i kontingent, mens alle andre betaler 500 kr.

5. Behandling af indkomne forslag.

Ingen indkomne forslag.

6. Valg af to bestyrelsesmedlemmer, revisioner og revisionsuppleant

På årsmødet vælges i henhold til vedtægterne hvert år to medlemmer. Det ene år vælges én repræsentant for arkivområdet og én repræsentant for kulturmiljøområdet – det følgende år vælges tilsvarende én repræsentant for museumsområdet og én repræsentant for biblioteksområdet. Bestyrelsens tre øvrige medlemmer er de til enhver tid valgte formænd for de stående underudvalg.

På valg var Erland Porsmose og Birgitte Haugbøl, der begge blev genvalgt.

Kurt Risskov Sørensen (Østfyns Museer) valgtes til revisor, mens Linda Petersen (Østfyns Museer) blev valgt som revisorsuppleant.

7. Vedtagelse af arbejdsplan

Formanden fremlagde en skitse-mæssig arbejdsplan for 2015. Meget var jo afhængig af Kulturregionens nye aftale med ministeriet, men derudover vil Kulturarv Fyn fortsat have fokus rettet mod vandløbsplanerne, udkantsproblemerne og bygningsfredning. Det er især kulturmiljørådet, der her skal være fremme i skoene. Formidlingsudvalget skal styrke samarbejdet med Kulturregion Fyn, mens Bevaringsudvalget skal køre videre med magasinplanerne

8. Eventuelt

Intet.

Referent

Johnny Wøllekær